

сьогоденні є надзвичайно важливою ланкою і потребує належної уваги та додаткового вивчення.

Однією з обов'язкових умов якісного функціонування експертних установ є удосконалення законодавчих і нормативно-правових актів, що регулюють електронний документообіг в експертних установах Міністерства юстиції України.

Список використаних джерел:

1. Про електронні документи та електронний документообіг : закон України. Редакція від 07.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення: 21.02.2019).
2. Паладійчук О. Ю. Значення судової експертизи у вирішенні завдань кримінального провадження : *Науковий вісник Ужгородського національного університету*, 2015. С. 87–89.
3. Величкевич М. Б., Мітрофанов Н. В., Кунанець Н. Е. Електронний документообіг тенденції та перспективи : *Національний університет «Львівська політехніка»*, 2010. С. 44–53.
4. Денисенко О. В. Нормативне забезпечення роботи з електронними документами : *Статті та повідомлення*, 2015. С. 44–49.
5. Порядок роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання, затв. наказом Міністерства юстиції України № 1886/5 від 11 листопада 2014 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1421-14> (дата звернення: 21.02.2019).
6. Про Національну програму інформатизації : закон України. Редакція від 01.08.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 21.02.2019).

УДК 342.9: 343.98

Казаров А. О., ст. наук. співробітник Харківського НДІСЕ,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5560-8652>,
e-mail: exp2014@ukr.net

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИМИ ПРИГОДАМИ

Питанням експертного забезпечення правосуддя неодноразово приділялась увага вчених у галузі адміністративного права. Проте, ніколи не було предметом окремого розгляду питання, пов'язане з адміністративно-правовим регулюванням судово-експертної діяльності у справах про адміністративні правопорушення, що пов'язані з дорожньо-транспортними пригодами.

Слід зазначити, що адміністративно-правове регулювання судово-експертної діяльності в Україні, розглядалось такими досвідченими вітчизняними науковцями: Л. М. Головченко, В. Г. Гончаренко, А. В. Іщенко, Н. І. Клименко, В. К. Лисиченко, М. В. Салтєвський, М. Я. Сегай, Е. Б. Сімакова-Єфремян, С. І. Тихенко, В. Ю. Шепітько, М. Г. Щербаковський, О. О. Олійник, В. В. Галунько, О. М. Єшук та інші. Судово-експертна діяльність у справах про адміністративні правопорушення, пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами (ДТП), на відміну від судово-експертної діяльності в Україні у її загальному розумінні, є вузьким питанням, у зв'язку з чим ця сфера судово-експертної діяльності потребує окремого наукового аналізу.

В Україні кількість справ про адміністративні правопорушення, пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами, а, відповідно, проведення експертиз та експертних досліджень у цих справах, займає одну із лідируючих позицій.

На сьогодні існуючі в Україні правові норми, акти тощо не передбачають більш детальних та конкретних відповідних механізмів адміністративно-правового регулювання судово-експертної діяльності у справах про адміністративні правопорушення, пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами. Вони лише загально обумовлюють адміністративно-правове регулювання судово-експертної діяльності, зокрема, у справах про адміністративні правопорушення.

Наприклад, у статті 273 Кодексу України про адміністративні правопорушення вказано, що експерт призначається органом (посадовою особою), у провадженні якого перебуває справа про адміністративне правопорушення, у разі, коли виникає потреба в спеціальних знаннях, у тому числі, для визначення розміру майнової шкоди, заподіяної адміністративним правопорушенням, а також суми коштів, одержаних внаслідок вчинення адміністративного правопорушення, які підлягатимуть конфіскації. Експерт зобов'язаний з'явитися на виклик органу (посадової особи) і дати об'єктивний висновок з поставлених перед ним питань. Експерт має право знайомитися з матеріалами справи, що стосуються предмета експертизи, заявляти

клопотання про надання йому додаткових матеріалів, необхідних для дачі висновку; з дозволу органу (посадової особи), в провадженні якого перебуває справа про адміністративне правопорушення, ставити особі, яка притягається до відповідальності, потерпілому, свідкам питання, що стосуються предмета експертизи; бути присутнім при розгляді справи [2].

Дана норма не передбачає відповідного механізму встановлення фактичних обставин дорожньо-транспортної пригоди. Зокрема, на відміну від Кримінального процесуального кодексу України, вказана норма не передбачає проведення слідчого експерименту під час встановлення механізму розвитку дорожньо-транспортної пригоди. Це суттєво впливає на роботу експертів-автотехніків та викликає певні труднощі. Одні з них полягають в тому, що в справах про адміністративні правопорушення, пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами, вихідні дані, що стосуються механізму розвитку дорожньо-транспортної пригоди та необхідні експерту для проведення дослідження, встановлюються шляхом допиту, тобто лише зі слів учасників дорожньо-транспортної пригоди та свідків. Встановлені вказаним шляхом вихідні дані щодо механізму розвитку дорожньо-транспортної пригоди викликають певні сумніви, оскільки вони можуть бути не об'єктивними та надуманими. При встановленні механізму розвитку дорожньо-транспортної пригоди шляхом проведення слідчого експерименту, як то передбачено Кримінальним процесуальним кодексом України, вихідні дані є більш об'єктивними та найбільш наближеними до тих, що були на момент ДТП, оскільки особа дає показання щодо дорожньо-транспортної пригоди на місці ДТП, в умовах, максимально наближених до тих, що були на момент ДТП, при цьому проводяться відповідні заміри та експериментальні заїзди транспортних засобів, рух пішоходів тощо, з метою встановлення фактичного механізму розвитку дорожньо-транспортної пригоди та перевірки показань учасників ДТП і свідків.

Таким чином, проводячи експертизу, експертне дослідження у справах про адміністративні правопорушення, пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами, нерідко експерт-автотехнік опиняється в певних рамках та вимушений проводити дослідження і, відповідно, складати висновок лише на підставі вихідних даних, які встановлені тільки зі слів учасників дорожньо-транспортної пригоди, свідків.

Завдання, які постають перед судово-експертними установами, службами та підрозділами в нових умовах, вимагають пошуку та визначення шляхів підвищення ефективності існуючої системи організації судово-експертної діяльності, оптимізації її організації та правового забезпечення [1, с. 2–3].

Підводячи підсумки, треба зазначити, що вдосконалення адміністративного судочинства в частині встановлення механізму розвитку дорожньо-транспортної пригоди та вихідних даних, необхідних для експертного дослідження, шляхом проведення експерименту сприятиме ефективній та об'єктивній роботі судових експертів-автотехніків.

Список використаних джерел:

1. Кравченко О. А. Правові та організаційні проблеми регулювання судово-експертної діяльності. Харків : Інститут права імені Володимира Сташиса Класичного приватного університету, 2010. С. 8.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон від 1984, додаток до № 51. Ст. 1122. Вводиться в дію Постановою Верховної Ради Української РСР № 8074–10 від 07.12.84, *Відомості Верховної Ради України* 1984, додаток до № 51. Ст. 1123. Із змінами, внесеними згідно з Указами ПБП. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732–10> (дата звернення: 28.02.2019).

УДК 347.9

*Стасюк В. М., провідний фахівець Сумського НДЕКЦ МВС України,
e-mail: sumy_ndeck@ukr.net*

СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Під час розгляду багатьох цивільних справ іноді виникає потреба у призначенні та проведенні судової експертизи. У багатьох випадках в судовому процесі важко довести сторонам свою правоту без застосування спеціальних знань судових експертів, а судді – прийняти вмотивоване та законне рішення.

У останні роки експертиза використовується в різних видах процесу і регламентується відповідними кодексами та іншими законами України [1, с. 10].